

การใช้อาคารสถานที่ของวิทยาลัยครูในพระนครและธนบุรี

นางกาญจนา รังคะประบูร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกบริหารการศึกษ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 251๕

000094

The Utilization of Buildings and Grounds of
Bangkok and Thonburi Teacher
Training Colleges

Mrs. Kanchana Rongkaprayoon

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University
1971

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อเมตตีให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

1122 ๒๕๖๕

คณบดี บัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการทรวจวิทย์บัณฑิต

ทรวจวิทย์ ทรวจวิทย์ประธานกรรมการ

ทรวจวิทย์กรรมการ

ทรวจวิทย์กรรมการ

อาจารย์บุญความคุณการวิชัย

อาจารย์ สุกร สุวรรณาศรัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การใช้อาคารสถานที่ของวิทยาลัยครูในพระนครและธนบุรี

ชื่อ นางกาญจนา รงคะประยูร แผนกวิชา บริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2513

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาเกณฑ์มาตรฐานการใช้อาคารสถานที่ต่าง ๆ ของวิทยาลัยครูและใช้เกณฑ์ที่ได้เป็นหลักในการศึกษาการใช้อาคารสถานที่ของวิทยาลัยครูในจังหวัดพระนครและธนบุรี
2. เพื่อศึกษาการใช้อาคารสถานที่ของวิทยาลัยครูที่มีอยู่แต่ละแห่งว่าจะใช้ประโยชน์ได้เต็มที่หรือไม่ เพียงไร

สมมติฐาน

1. เกณฑ์มาตรฐานที่ได้จากการวิจัยนี้มีความเชื่อถือได้สูง
2. วิทยาลัยครูทุกแห่งใช้ประโยชน์อาคารสถานที่ได้อย่างเต็มที่ (ร้อยละ 100)

วิธีวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ และแบบสำรวจอาคารสถานที่ของวิทยาลัยครูซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

เกณฑ์มาตรฐาน

ประชากรสำหรับการวิจัยได้แก่สถาปนิกและผู้บริหารวิทยาลัยครูซึ่งทรงคุณวุฒิและมีประสบการณ์ในการก่อสร้างวิทยาลัยครูและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ 38 คน เพื่อสอบถามและสัมภาษณ์ ในจำนวนนี้ผู้วิจัยได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากประชากร 32 ท่าน (ร้อยละ 88.88) ช่วยให้คำตอบเป็นสถาปนิก 15 ท่าน และผู้บริหารวิทยาลัยครู 17 ท่าน การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้วิธีการทางสถิติ โดยหาค่าเฉลี่ยปานกลาง และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยปานกลางซึ่งใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐาน

การใช้อาคารสถานที่ของวิทยาลัยครู

ประชากรโตเกินขนาด จำนวน และการใช้อาคารสถานที่ของวิทยาลัยครู
ในจังหวัดพระนครและธนบุรีรวม ๗ แห่งด้วยกัน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการ
คำนวณหาอัตราการใช้เป็นร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

1. เก่งเข้ามาตรวจสอบการใช้พื้นที่อาคารสถานที่ของวิทยาลัยครูซึ่งได้จากการ
วิจัยครั้งนี้มีความเชื่อถือได้สูง
2. การใช้พื้นที่อาคารสถานที่ด้านบริหารของวิทยาลัยครูทุกแห่งยังใช้ได้ไม่
เต็มที่
3. การใช้พื้นที่อาคารสถานที่ด้านการเรียนการสอน วิทยาลัยครู 4 แห่ง
ใน ๗ แห่ง ใช้มากเกินอัตรา
4. การใช้พื้นที่อาคารสถานที่ด้านบริการและพักผ่อน วิทยาลัยครูทุกแห่ง
ใช้มากเกินอัตรา
5. การใช้ห้องเรียนในแง่ของการใช้จำนวนระยะเวลา (period)
วิทยาลัยครูทุกแห่งใช้ได้ไม่เต็มที่

Thesis Title The Utilization of Buildings and Grounds of
 Bangkok and Thonburi Teacher Training Colleges

Name Mrs. Kanchana Rongkaprayoon

Department Educational Administration

Academic Year 1970

ABSTRACT

Statement of the Problem

The purpose of this study are:

1. To determine space-utilization standards of buildings and grounds in educational institution at the teacher training level, as such standards have never been used in Thailand, and to use these standards to study the utilization of buildings and grounds of Bangkok and Thonburi Teacher Training Colleges.
2. To study whether the colleges make full use of their buildings and grounds or not and to what extent.

Hypotheses

The following hypotheses were adopted for this study:

1. The space-utilization standards which were determined were highly reliable.
2. Every teacher training college in Bangkok and Thonburi made full use of their buildings and grounds.

Methods and Procedures:

The first step of the study was to determine standards by reviewing all available literature which was concerned with area and space-utilization of educational institution in foreign countries and to use them to construct a questionnaire to be used with an interview. The interviewees were 38 architect and

teacher training college administrative authorities who were experienced in school-building construction. Of these 32 cooperating authorities, there were 15 architects and 17 college administrators. The means of the answers were statistically analysed by using the t-test. The standards were obtained from the pooled means.

The second step was a school building survey which was designed to find out the utilization of administrative spaces, classroom and special classroom spaces, service and recreational areas and classroom utilization. The results were presented in tabulated form as per cent.

Findings and Conclusions

1. The space-utilization standards of buildings and grounds were highly reliable.

2. None of the teacher training colleges in Bangkok and Thonburi were making full use of their buildings and grounds. The usages were:-

- 2.1 Administrative spaces in every college were under used;
- 2.2 Classroom and special classroom spaces were over used in 4 colleges and under used in the other 3 colleges.
- 2.3 Service and recreational area were over used in every college.
- 2.4 Classroom utilization, classroom usage as related to class periods, were not consistent, with no college making full use.

กิติกรรมประกาศ

การวิจัยนี้สำเร็จลงด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความร่วมมือช่วยเหลือแนะนำจากบุคคลหลายฝ่าย ซึ่งได้แก่ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภิญญา สารร ได้กรุณาช่วยติดต่อกับอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยให้ สถาบันคฤหรัศคฤหรัศ ผู้บริหารวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาคที่ได้กรุณาให้เวลาสอบถามและสัมภาษณ์ ผู้บริหารวิทยาลัยครูส่วนกลางซึ่งกรุณาให้ความสะดวกในการสำรวจวิทยาลัยครู และให้เวลาเพื่อการสอบถามและสัมภาษณ์ อาจารย์ ไกรวิชิต ตันติเมฆ กรุณาให้ความเห็นและขอแนะนำทางสถิติ ห้องสมุดยูเนสโกได้กรุณาบอบหนังสือและเอกสารเกี่ยวกับอาคารเรียนต่าง ๆ บริษัท Friden ได้กรุณาให้บริการเครื่องคำนวณอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อคิดและตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์สุภกร สุวรรณาศรัย ผู้ควบคุมการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งได้กรุณาให้กำลังใจ แนะนำช่วยเหลือในลักษณะที่ปรึกษา และตรวจแก้วิทยานิพนธ์จนเป็นที่เรียบร้อยตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง

กาญจนา รงกะประยูร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
รายการตารางประกอบ	ฉ
บท	
1. บทนำ	1
ภูมิหลังของการวิจัย	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
ผลที่คาดว่าจะได้จากการวิจัยนี้	7
ความจำกัดของการวิจัย	8
นิยามของคำต่าง ๆ สำหรับกรวิจัย	9
แผนการวิจัย	11
ลำดับขั้นการเสนอข้อมูล	11
2. ผลงานด้านการเขียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
ระบบการศึกษานี้กหักศู	13
ระเบียบการเรียนการสอน	13
หลักสูตร	14
การใช้อาคารสถานที่ของวิทยาลัย	15
เกณฑ์มาตรฐานการใช้พื้นที่อาคารสถานที่เรียน	16
การหาอัตราการใช้อาคารสถานที่	30
สรุป	33

บทที่	หน้า
3. วิธีการดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล	36
วิธีการดำเนินการวิจัย	36
ประชากร	36
สัดส่วนของประชากร	39
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	39
การลองทดสอบแบบสอบถาม	40
การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
การเสนอและการวิเคราะห์ข้อมูล	41
แหล่งของข้อมูลเกี่ยวกับอาคารสถานที่เรียน (ประชากร) ...	44
แบบสำรวจและวิธีสำรวจ	45
การเสนอและการวิเคราะห์ข้อมูล	46
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐาน	50
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่ของ	
วิทยาลัยครู	91
สรุปผลการวิจัย... .. .	151
5. สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	155
ความมุ่งหมายของการวิจัย	155
วิธีการดำเนินการวิจัย	155
การวิเคราะห์และการเสนอข้อมูล	157
ผลการวิจัย	158
อภิปราย	164
ข้อเสนอแนะ	166
บรรณานุกรม... .. .	169

ภาคผนวก

ผนวก ก.	หนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย	175
	จดหมายสั่งผู้ตอบแบบสอบถามประกอบการสัมมนา	176
	แบบสอบถามประกอบการสัมมนา	177
ผนวก ข.	แบบสำรวจอาคารสถานที่ของวิทยาลัยครู	182
ผนวก ค.	แผนผังวิทยาลัยครูในโครงการวิจัย	191
ผนวก ง.	ขนาดห้องเรียนและจำนวนนักเรียนที่ควรบรรจุ ...	198
ผนวก จ.	ตัวอย่างการวิเคราะห์อัตราการใช้อาคารสถานที่	
	ของวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	201
ประวัติการศึกษา	213

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	รายการส่งและรับแบบสอบถาม	41
2	ตำแหน่งหน้าที่ของผู้ให้การสอบถามและสัมภาษณ์	50
3	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามแยกตามเพศ	51
4	วุฒิของผู้ให้การสอบถามและสัมภาษณ์	52
5	จำนวนผู้ให้การสอบถามและสัมภาษณ์แยกตามอายุ	53
6	ประสบการณ์ของกลุ่มสถาปนิก	54
7	ประสบการณ์ของผู้บริหารวิทยาลัยครูเกี่ยวกับการก่อสร้าง	54
8	คำตอบเกณฑ์มาตรฐานการใช้พื้นที่อาคารสถานที่ของวิทยาลัยครู ของผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มที่ 1	56
9	คำตอบเกณฑ์มาตรฐานการใช้พื้นที่อาคารสถานที่ของวิทยาลัยครู ของผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มที่ 2	59
10	คำตอบเกณฑ์มาตรฐานการใช้พื้นที่อาคารสถานที่ของวิทยาลัยครู ของผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มที่ 3	62
11	คำตอบเกณฑ์มาตรฐานการใช้พื้นที่อาคารสถานที่ของวิทยาลัยครู ของผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มที่ 4	65
12	ค่าเฉลี่ยเกณฑ์มาตรฐานการใช้พื้นที่อาคารสถานที่ในวิทยาลัยครู	68
13	การทดสอบค่าเฉลี่ยปานกลางของคำตอบเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐาน ระหว่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2	70
14	การทดสอบค่าเฉลี่ยปานกลางของคำตอบเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐาน ระหว่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 3	72
15	การทดสอบค่าเฉลี่ยปานกลางของคำตอบเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐาน ระหว่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 4	74
16	การทดสอบค่าเฉลี่ยปานกลางของคำตอบเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐาน ระหว่างกลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3	77

ตารางที่ ๑

หน้า

17	การทดสอบค่าเฉลี่ยปานกลางของค่าตอบเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐาน ระหว่าง กลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 4	79
18	การทดสอบค่าเฉลี่ยปานกลางของค่าตอบเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐาน ระหว่าง กลุ่มที่ 3 และ กลุ่มที่ 4	82
19	ค่าความเชื่อถือใจของเกณฑ์มาตรฐาน	84
20	เกณฑ์มาตรฐานการใช้พื้นที่อาคารสถานที่ของวิทยาลัยครู	89
21	ที่ตั้งและพื้นที่ของวิทยาลัยครูในโครงการวิจัย	91
22	จำนวนอาจารย์ในวิทยาลัยครูที่อยู่ในโครงการวิจัยแยกตามเพศ	92
23	จำนวนนักเรียนมีกหักครูแยกตามระดับการศึกษาและตามเพศ	93
24	สถานที่คานบบริหารจากการสำรวจวิทยาลัยครูสวนสุนันทา	94
25	สถานที่คานการเรียนการสอนจากการสำรวจวิทยาลัยครูสวนสุนันทา	95
26	สถานที่คานบริการและพักผ่อนจากการสำรวจวิทยาลัยครูสวนสุนันทา	96
27	สถานที่คานบบริหารจากการสำรวจวิทยาลัยครูสวนกุหลาบ	98
28	สถานที่คานการเรียนการสอนจากการสำรวจวิทยาลัยครูสวนกุหลาบ	99
29	สถานที่คานบริการและพักผ่อนจากการสำรวจวิทยาลัยครูสวนกุหลาบ	100
30	สถานที่คานบบริหารจากการสำรวจวิทยาลัยครูพระนคร	102
31	สถานที่คานการเรียนการสอนจากการสำรวจวิทยาลัยครูพระนคร	103
32	สถานที่คานบริการและพักผ่อนจากการสำรวจวิทยาลัยครูพระนคร	105
33	สถานที่คานบบริหารจากการสำรวจวิทยาลัยครูจันทรมณฑล	106
34	สถานที่คานการเรียนการสอนจากการสำรวจวิทยาลัยครูจันทรมณฑล	107
35	สถานที่คานบริการและพักผ่อนจากการสำรวจวิทยาลัยครูจันทรมณฑล	108
36	สถานที่คานบบริหารจากการสำรวจวิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์	109
37	สถานที่คานการเรียนการสอนจากการสำรวจวิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์	110

38	สถานที่ดำเนินการและที่พักนอนจากการสำรวจวิทยาลัยครูเพชรบุรี วิทยาลัยเกษตร	111
39	สถานที่ดำเนินการจัดการสำรวจวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	112
40	สถานที่ดำเนินการเรียนการสอนจากการสำรวจวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จ เจ้าพระยา	113
41	สถานที่ดำเนินการและที่พักนอนจากการสำรวจวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จ เจ้าพระยา	114
42	สถานที่ดำเนินการจัดการสำรวจวิทยาลัยครูชนบทบุรี	116
43	สถานที่ดำเนินการเรียนการสอนจากการสำรวจวิทยาลัยครูชนบทบุรี	117
44	สถานที่ดำเนินการและที่พักนอนจากการสำรวจวิทยาลัยครูชนบทบุรี	118
45	การเปรียบเทียบพื้นที่ดำเนินการเรียนการสอนและดำเนินการ บริการและที่พักนอน	120
46	การเปรียบเทียบร้อยละของการใช้สถานที่ดำเนินการวิทยาลัยครู สวนสุนันทา	122
47	การเปรียบเทียบร้อยละของการใช้สถานที่ดำเนินการเรียนการสอน ของวิทยาลัยครูสวนสุนันทา	123
48	การเปรียบเทียบร้อยละของการใช้สถานที่ดำเนินการและที่พักนอน ของวิทยาลัยครูสวนสุนันทา	124
49	การเปรียบเทียบร้อยละของการใช้สถานที่ดำเนินการวิทยาลัยครู สวนดุสิต	125
50	การเปรียบเทียบร้อยละของการใช้สถานที่ดำเนินการเรียนการสอน ของวิทยาลัยครูสวนดุสิต	126
51	การเปรียบเทียบร้อยละของการใช้สถานที่ดำเนินการและที่พักนอน ของวิทยาลัยครูสวนดุสิต	127
52	การเปรียบเทียบร้อยละของการใช้สถานที่ดำเนินการวิทยาลัยครู พระนคร	128

53	การเปรียบเทียบร้อยละของการใช้สถานที่ดำเนินการเรียนการสอนของ วิทยาลัยครูพระนคร	129
54	การเปรียบเทียบร้อยละของการใช้สถานที่ดำเนินการและพักผ่อน วิทยาลัยครูพระนคร	130
55	การเปรียบเทียบร้อยละของการใช้สถานที่ดำเนินการวิทยาลัยครู จันทร์เกษม	131
56	การเปรียบเทียบร้อยละของการใช้สถานที่ดำเนินการเรียนการสอน วิทยาลัยครูจันทร์เกษม	132
57	การเปรียบเทียบร้อยละของการใช้สถานที่ดำเนินการและพักผ่อน วิทยาลัยครูจันทร์เกษม	133
58	การเปรียบเทียบร้อยละของการใช้สถานที่ดำเนินการวิทยาลัยครู เพชรบุรีวิทยาลัยสงครณ	134
59	การเปรียบเทียบร้อยละของการใช้สถานที่ดำเนินการเรียนการสอน วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยสงครณ	135
60	การเปรียบเทียบร้อยละของการใช้สถานที่ดำเนินการและพักผ่อน วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยสงครณ	136
61	การเปรียบเทียบร้อยละของการใช้สถานที่ดำเนินการวิทยาลัยครู บ้านสมเด็จเจ้าพระยา	137
62	การเปรียบเทียบร้อยละของการใช้สถานที่ดำเนินการเรียนการสอน วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	138
63	การเปรียบเทียบร้อยละของการใช้สถานที่ดำเนินการและพักผ่อน วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	139
64	การเปรียบเทียบร้อยละของการใช้สถานที่ดำเนินการวิทยาลัยครูชนบุรี	140
65	การเปรียบเทียบร้อยละของการใช้สถานที่ดำเนินการเรียนการสอน วิทยาลัยครูชนบุรี	141

66	การเปรียบเทียบร้อยละของการใช้สถานที่ด้านบริการและพักผ่อน วิทยาลัยครูชนบุรี	142
67	อัตราการใช้พื้นที่ด้านบริหารและด้านบริการและพักผ่อน . . .	143
68	อัตราการใช้ห้องเรียนและอัตราการใช้พื้นที่ห้องเรียน ภาคที่ 1	145
69	อัตราการใช้ห้องเรียนและอัตราการใช้พื้นที่ห้องเรียน ภาคที่ 2	146
70	อัตราการใช้ห้องเรียนและอัตราการใช้พื้นที่ห้องเรียน ภาคที่ 3	147
71	อัตราการใช้ห้องเรียนและอัตราการใช้พื้นที่ห้องเรียน ภาคที่ 1,2,3	148
72	จำนวนห้องสุขาอาจารย์ที่ควรมี จำนวนที่มีจริง อัตราการใช้ ประโยชน์ จำนวนที่ควรเพิ่ม สำหรับวิทยาลัยครูในโครงการวิจัย	149
73	จำนวนห้องสุขานักเรียนที่ควรมี จำนวนที่มีจริง อัตราการใช้ ประโยชน์ จำนวนที่ควรเพิ่ม สำหรับวิทยาลัยครูในโครงการวิจัย	150
74	อัตราการใช้ประโยชน์อาคารสถานที่ของวิทยาลัยครูในโครงการวิจัย	152
75	เกณฑ์มาตรฐานการใช้พื้นที่อาคารสถานที่ของวิทยาลัยครู	160